

Vastaus Sirpa Kauppinen ja 20 muun valtuutetun aloitteeseen ikäihmisten yhteisöllisen asumisen mahdollistamiseksi

VD/3149/00.02.00.03/2017

JTS/ML-L/NL/LL

Valtuutettu Sirpa Kauppinen ja 20 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

"Valtuustoaloite ikäihmisten yhteisöllisen asumisen mahdollistamiseksi

Kyselyn mukaan kolmannes ikäihmisistä on kiinnostunut yhteisöllisestä asumisesta. Asumisen laitosmaisuuksia halutaan välttää, vaikka yksinäisyyteen liittyvät pelot ovat yleisiä.

Ehdotamme, että Vantaa etsii yhteisölliselle asumiselle yhdessä ikäihmisten kanssa malleja ja ratkaisuja."

Kaupunginvaltuusto päätti (27.3.2017 § 11) ottaa asian käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Vanhuspalvelulaki 3 luku § 14 määrittelee pitkäaikaisen hoidon ja huolenpidon toteuttamisen ohjaavat periaatteet. Kunnan on toteutettava iäkkään henkilön pitkäaikainen hoito ja huolenpito ensisijaisesti hänen yksityiskotiinsa tai muuhun kodinomaiseen asuinpaikkaansa järjestettävillä sosiaali- ja terveyspalveluilla, jotka sovitetaan sisällöltään ja määrältään vastaamaan iäkkään henkilön kulloisiakin palveluntarpeita.

Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisemassa laatusuosituksessa hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017 - 2019 suositellaan asumisen ja palvelujen ratkaisuja suunnittelussa noudattamaan normaaliuden periaatetta niin, että iäkkäiden asunnot ovat mahdollisimman usein tavanomaisessa asuntokannassa. Laatusuosituksen mukaan asumisen ja palvelujen toimivaksi yhteensovittamiseksi tulee kehittää myös uudenlaisia esteettömiä, turvallisuutta sekä itsemääräämistä tukevia yhteisöllisiä ratkaisuja, jotka huomioivat iäkkäiden toimintakyvyssä tapahtuvat muutokset.

Yhteisöllisen asumisen käsite ei ole yksiselitteinen, vaan yhteisöllisellä asumisella voidaan tarkoittaa laajasti erilaisia asumisen ja palvelujen ratkaisuja. Ikääntyvien asuminen- tutkimuksen (2017) mukaan ikääntyneitä ihmisiä kiinnosti yhteisöllisessä asumisessa eniten turvallinen ja esteetön asuminen, mahdollisuus saada apua arkeen sekä kohtuuhintaisuus. Myös yhteinen harrastustoiminta ja arjen tekeminen kiinnostivat yhteisöllisessä asumisessa. Tutkimuksessa yhteisöllistä asumista kohtaan nousi esille toive asunnosta, jossa voi olla omassa rauhassa, mutta myös muiden kanssa sosiaalisissa yhteyksissä. Moni oli valmis myös yhteisiin siivous- ja ruoanlaittovuoroihin. Yhteinen ruoanlaitto kiinnosti lähes 30 prosenttia, naisista jopa 42 prosenttia olisi valmis ruoanlaittovuoroihin. Miehistä 52 prosenttia olisi valmiita kiinteistönhuoltoon, ja siivousvuoroihin yhteisissä tiloissa olisi valmis 41 prosenttia vastaajista.

Yhteisöllisestä asumisesta voidaan puhua muun muassa toimintakykyisten, eläkeikää lähestyvien tai eläkeikäisten asumismuotona ja elämäntapana. Tällöin kysymyksessä ei ole vanhainkoti, hoivakoti tai

palvelutalo, vaan taloon tullaan toimintakykyisinä. Tarkoituksena on, että yhteisö ei vastaa asukkaattensa hoidosta, mutta huolehtii siitä, ettei kukaan yhteisön jäsen jää yksin. Kunnan heiketessä asukkaalla on mahdollisuus hankkia itselleen tarvittavat henkilökohtaiset palvelut. Talosta ei kuitenkaan silloinkaan tarvitse muuttaa pois.

Yhteisöllisestä asumista voidaan puhua myös palvelutalojen ja tehostetun palveluasumisen yhteydessä. Tällöin asukkaat ovat toimintakyvyltään enemmän apua tarvitsevia ja ovat saaneet sosiaalihoitolain mukaisen päätöksen palveluasumisesta.

Vantaalla asukkailla, yhdistyksillä ja alueellisilla toimijoilla on mahdollisuus käyttää kokoontumiseen ja yhteisölliseen toimintaan kaupungin tiloja mm. vanhustenkeskusten ja palvelutalojen yhteydessä. Vanhus- ja vammaispalvelujen keskitetyssä asiakas- ja palveluohjauksessa Seniorineuvonnassa keskeistä on ns. yhden luukun periaate, missä asiakkaan tilanne selvitetään, asiakasta neuvotaan omaehtoisin ratkaisuihin mm. järjestötoiminnan piiriin (vertaisryhmät, omaishoitajien tukiryhmät ym.) sekä tuetaan erilaisten tukien ja palvelujen hakemisessa. Asiakas- ja palveluohjaus tekee tiivistä yhteistyötä järjestöjen, seurakuntien, kuntien muiden sektoreiden, kuten liikunta, kulttuuri, sivistystoimi, asuminen sekä perusterveydenhuollon, sosiaalihoito, kuntoutuksen ja erikoissairaanhoidon palveluntuottajien kanssa.

Hyvä asuinyhteisö ei synny hetkessä. Kokemusten mukaan toimivan asuinyhteisön kehittäminen vaatii aikaa, yhteisiä keskusteluja ja osallistujien toisiinsa tutustumista. Asukkaat eivät aina edes tunne toisiaan muutettuaan yhteisölliseen asumiseen. Näin ei synny yhteisöllisyyttä, vaikka tiloja yhteisöllisyyttä varten olisi rakennettu ja tarjottukin. Sosiaali- ja terveystoimi voi auttaa yhdessä vanhusneuvoston kanssa löytämään samankaltaisia, samanlaisessa elämäntilanteessa olevia ihmisten, jotta aidon yhteisöllisen asumisen rakentuminen mahdollistuisi. Tällä hetkellä Vantaalla yhteisöllistä asumista tapahtuu muun muassa kaupungin omissa ja yksityisten palveluntuottajien senioritaloissa, palvelutaloissa sekä vanhustenkeskuksissa. Tulevaan Myyrmäen asumiskeskukseen valmistuu vuonna 2019 eritasoisia palveluasuntoja ja yhteisiä tiloja ikääntyneiden käyttöön.

Vantaa on rakentamassa kaupunkitasoista hyvinvointiohjelmaa vuosille 2018-2021. Ohjelman rakentamisen yhteydessä Vantaan sosiaali- ja terveystoimi huomioi suunnittelussaan ikääntyneiden erityistarpeet erilaisten asumismuotojen kehittämiseksi huomioiden myös yhteisöllisen asumisen.

Kaupunginhallitus 11.9.2017 § 16

Sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Sirpa Kauppiselle ja 20 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 25.9.2017 § 9

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Sirpa Kauppisen ja 20 muun valtuutetun aloite ikäihmisten yhteisöllisen asumisen mahdollistamiseksi

Muutoksenhakuohje: 4.1 Valituskielto

Lisätiedot:

vanhus- ja vammaispalvelujen johtaja vs. Minna Lahnalampi-Lahtinen, puh. 09 8392 0028, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

palvelupäällikkö vs. Nina Linja, puh. 09 8392 9227, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi